

HLEDEJTE NEJDŘÍV

Kázání ze soboty 4.4.2020 – br. Vítek Vurst

Lukáš 13, 1-5:

Právě tehdy k němu přišli někteří se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětí. On jim na to řekl: „Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete.“

Tento týden jsem jel s naším mladším synem autem. Poslouchali jsme zprávy. Hlavní tématem zpráv byl jak jinak Coronavirus – Covid 19. Ze zadní sedačky se ozvalo: „Tatí, vypni to, já už to nechci poslouchat“.

Náš syn by byl momentálně nejšťastnější v Turkmenistánu. Tam se slovo Coronavirus nesmí vůbec vyslovit.

Nic s tím neuděláme. Jsou prostě témata, která ovládnou naše rozhovory, přemýšlení, uvažování. Jsou témata, která vyvolávají otázky, které jdou až na dřeň. Jsou témata, která jsou v konečném důsledku hodně nepříjemná a která nás znervózňují a znejišťují.

V době, kdy žil JK to překvapivě nebylo jiné.

Za JK došli někteří se zprávou, že Pilát zavraždil Galilejce. Jejich krev nechal promíchat dohromady s krví zvířat, které předtím Galilejci obětovali v chrámu. Pilátovi se povedli dvě věci jednou ranou – zabít a zároveň znevážit pro Židy svaté místo – chrám.

Chrám byl v myšlení tehdejších lidí prostorem, kde se měli cítit bezpečně. Najednou tomu tak nebylo. To, co lidé tehdejší doby považovali za samozřejmé někdo narušil, pošlapal, zničil, zlikvidoval.

Ta samotná událost – zavraždění Galilejců - byla zásahem do každodenní reality obyvatel Jeruzaléma. Proto o ní lidé mluvili, proto jí rozebírali, proto měli otázky, proto chtěli přijít věcem na kloub, proto to všechno, co je v nich, chrlí na JK.

Mluvení o věcech může být k něčemu, anebo také k ničemu. Může být léčebné anebo ničící až zničující.

Klást si otázky je důležité. Ale důležité je také to, komu ty otázky klademe.

Ti, kterých se zmíněná událost s Galilejci dotkla se obrací na JK. Nevím, za koho ho považovali, ale z našeho pohledu si nevybrali špatně.

Jeremiáš, když má pochybnosti, když nerozumí, ptá se Boha. Jan Křtitel, když nechápe, co se kolem něj děje, proč on je ve vězení a JK ho stále ne a ne vysvobodit, ptá se Boha.

Možná je čas, který prožíváme, časem na to, abychom se ptali Boha.

JK – Bůh na to, o čem se kolem něj mluví, reaguje.

Klade otázku: „Myslíte si, že ti, které zavraždili, byli horšími hříšníky než obyvatelé Galileje?“ JK po téhle otázce připomíná pokání a pak vzpomene další neštěstí. Pád věže v Siloe a 18 mrtvých.

JK měl na výběr mnoho jiných možných reakcí.

Mohl použít slovo kdyby. Kdyby to bylo takhle a takhle, tak by se to rozhodně nestalo. Kdyby se udělalo to a to, mohlo se oběma neštěstím zabránit.

JK mohl hledat stovky důvodů a příčin, které by vysvětlovali to, co se odehrálo. Mohl to celé zasadit do globálního, prorockého kontextu. Mohl mluvit o tom, že to, co se stalo je Boží trest.

JK mohl na někoho, o kom by si myslel, že to zavinil, ukázat prstem. Třeba na Římany, na vládní moc a mohl vyzývat k jejich svrhnutí. Mohl ukázat na Galilejce, že stoprocentně si o to svým chováním říkali. Například zbytečně provokovali, tak co by vlastně chtěli.

JK mohl reagovat na tu nejpalčivější otázku, která v lidech byla: „Kdo za to může?“

V tehdejší židovském myšlení bylo rovnítko mezi hříchem/selháním/sejití z cesty/průšvihem a neštěstím.

Stačí si vzpomenout na otázku učedníků, když potkají člověka, který je od narození slepý. „JK, kdo za to může, kdo zhešil? On, nebo jeho rodiče?“

Stačí si vzpomenout na Jobovi přátelé. „Jobe, musel jsi něco udělat, musíš mít nějaký tajný průšvih, jinak by se přece Bůh do tebe takhle nepustil“.

Prostě a jednoduše lidé tehdejší doby měli nastavenou automatickou souvislost mezi vinou a neštěstím.

Galilejci byli velcí hříšníci, a proto se to stalo. A o lidech, co se pohybovali kolem věže v Siloe ani nemluvě.

Před zhruba 18 lety, rok po svatbě, vážně onemocněla moje žena. Měla bakteriální meningitidu. Málem jí tahle zákeřná nemoc dostala. Dostával jsem otázky, proč se jí to stalo. Dostával jsem otázky, jestli vím, co nám tím vším chce Bůh říct. Neměl jsem a doposud nemám na tyhle otázky odpovědi.

Je to v nás. Chceme vědět. Chceme mít jasno. Chceme si to všechno, co se kolem nás děje, nějak zdůvodnit. Chceme znát to, co je zatím. A čím jednoduší, skandálnější odhalení, tím lepší.

„Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete.“

JK odmítl tehdejší pojetí odplaty.

JK jasně prohlásil, že ani Galilejce, ani dělníky nelze vinit z jejich neštěstí.

Možná by dneska JK jasně prohlásil, že ani mrtvé ani nakažené nelze vinit z jejich neštěstí.

Tím, že JK mluví v souvislosti s tragédiemi v chrámu a v Siloe o pokání tak dá jasně najevo, že on se nebude zabývat rozebíráním příčiny, lacinými soudy, v nichž bývá často více křivd než pravdy a zůstávají po nich rány, které se déle hojí.

JK tou svou odpovědí obrací pozornost lidí, kteří mu naslouchají na ně samotné. Od obětí k nim. Od potřeby mluvit k potřebě přemýšlet.

Mezi JK posluchače patříme i my.

JK obrací pozornost nás lidí od události, které se jich dotýkají k Bohu.

JK se nedívá na původ neštěstí, ale směřuje pohled na budoucnost nás, kteří žijeme. Chce, abychom, neuvažovali o tom, co bylo předtím, ale uvažovali o tom, co bude potom. JK dává jasně najevo, že my sami budeme vystaveni reakci Boha na svůj život.

JK nás vyzývá, aby to, co nás hluboce zasahuje, jsme brali jako příležitost k zastavení se, k sebereflexi.

Sebereflexe vede ke změně uvažování, ke změně přístupu k životu, ke změně chování k sobě, k druhým, k Bohu.

Sebereflexe probouzí pokoru, probouzí modlitbu.

Sebereflexe je odpověď na Boží hledání nás lidí. Sebereflexe/pokání je návrat k Bohu.

Několikrát jsem si v minulých týdnech sám sobě položil otázku, jestli to, co teď na vlastní kůži spolu s vámi prožívám může být v mém životě k něčemu, jestli to se mnou něco udělá, jestli mně to nějakým způsobem přesměruje.

Zažívám, že krizové situace ukazují, jací ve skutečnosti jsme.

Zaskočila mne zranitelnost – moje, naše, společnosti, světa.

Premýšlím, jestli jsem doposud nedával důležitost věcem, které vůbec nebyly důležité a nepřehlížel to, co důležité bylo a je.

Uvažuji nad tím, jestli mne/nás přehnaná sebejistota nezahnila do kouta.

Učím se nevěřit tomu, že mně/ nám se nic nemůže stát, že jsme imunní vůči všemu zlému.

Uvědomuji si, že to, že se mi nic zatím nestalo, není moje zásluha.

Připouštím, že Boží požehnání se nerovná tomu, že se mi všechno negativní vyhne.

Začínám být vděčný za každé nové ráno.

Vím, že na této zemi nejsem doma a nemá smysl se tu zabýdlovat.

Nemá význam to, co se děje kolem nás do šroubku rozebírat. Je k ničemu pátrat po odpovědi, kdo za to může. Nemá význam nechat se porazit strachem. Nemá význam se nechat tím vším pohltnut tak, že nevidíme světlo na konci tunelu.

Má smysl obrátit svoji pozornost k tomu, jak žijeme a pro co žijeme. Má smysl zodpovědně žít ve vztahu k sobě, k rodině, k druhým, ke společnosti, k Bohu a k věčnosti. Má smysl s pokorou připustit, že my nejsme páni tvorstva. Má smysl se upínat na Boha. Má smysl vyznávat to, co kdysi dávno napsal žalmista David:

„Toužebně jsem očekával Boha a on se sklonil k mému volání. Vytáhl mne z bahna, bažin bezedných, stojím zas pevně jako na skále, můj krok je opět jistý. Do úst mi vložil nový chvalozpěv některým k úleku, jiným k povzbuzení. Volil šťastně, kdo doufá v Boha, kdo nedbá na tyrany a lháře. Bože, tvoje dívy nelze vypočítat, tvé úmysly s námi – kdo je vystihne? Ani všechna slova,

co najdu ve své hlavě, velikost tvé slávy vypsát nestačí. Dej mi Hospodine poznat slitování, tvá milost i tvá pravda, ať mne střeží. Jen ty mne Bože můžeš vysvobodit. Ty jsi Pane byl vždycky moje spása, na tebe čekám, ty se neopozdíš“.